

УДК 37.014.5

Батлуцька О.В.
Сумська приватна гімназія «Просперітас»

КОНСТРУЮВАННЯ УРОКУ

У даній статті наводиться спосіб оформлення конспекту уроку у вигляді конструктора, який включає в себе всі етапи уроку з прописуванням прийомів і методів, що будуть використовуватися. Виділяються характерні особливості сучасного уроку. Особлива увага акцентується на актуальності формування життєвих компетентностей учнів, шляхом відпрацювання навичок ставити запитання і давати на них відповіді, вирішувати відкриті задачі і компетентнісні завдання.

Ключові слова: урок, життєві компетентності, конструктор уроку.

Батлуцька А.В. Конструирование урока.

В даной статье «Конструирование урока» приводится способ оформления конспекта урока в виде конструктора, который включает в себя все этапы урока с прописыванием приемов и методов, которые будут использоваться. Выделяются характерные особенности современного урока. Особое внимание акцентируется на актуальности формирования жизненных компетентностей учеников, путем отработки навыков ставить вопросы и давать на них ответы, решать открытые задачи и компетентностные задания.

Ключевые слова: урок, жизненные компетентности, конструктор урока.

Batlutska A.V. Designing a lesson.

In the article "How to construct a lesson", one can find a way of creating a lesson plan as a constructor which includes all of the lesson stages describing the techniques and methods in use. The main peculiarities of the modern lesson are also outlined. Much attention goes to showing the relevance of developing students' life competencies by developing their skills of asking questions and finding the right answers, solving open and competency tasks.

Key words: lesson, life competencies, lesson designer.

У наш час постійних змін, щоденного оновлення і збільшення інформації необхідно вміти швидко і головне ефективно пристосовуватися до всього нового. Кому як не вчителю потрібно йти в ногу з часом. Сьогодні багато науковців, педагогів пропонують безліч способів подачі матеріалу дітям, можливостей роз'яснити найпростіше і найскладніше завдання. Питання освіти і навчання є завжди актуальними і потрібними людству. У даній статті ми пропонуємо прийоми і методи подачі інформації учням на уроці і алгоритм їх оформлення в сучасному конструкторі уроку.

Робота педагога починається з систематизації: розкладання педагогічних думок, методів і матеріалів по «поличках». Праця буде зручною і комфортною, коли в роботі буде автоматизація. Дуже класно, коли все потрібне під рукою.

Для вчителя дуже важливо, щоб кожного разу до нього приходили учні із задоволенням і отримані знання застосовували у своєму житті. Для цього заняття мають бути різноманітними, практичними, цікавими. Як такі уроки складати? Як зробити це швидко, зручно, у відповідності до поставлених цілей.

Кожного дня вчитель готується до своїх уроків. І зрозуміло, що процес підготовки є досить тривалим. Вчителі ж постійно в пошуках чогось нового, цікавого, дієвого.

Один із найсучасніших способів створювати конспект уроку, це складати конструктор. Він включає в себе всі етапи уроку з прописуванням прийомів і методів, які будуть використані на кожному етапі.

Педагог, засновник і науковий керівник міжнародної Лабораторії освітніх технологій «Освіта для Нової Ери» Анатолій Гін розробив форму конструктора. Для роботи на уроках ми взяли за основу цю форму.

В конструктор вписуються такі етапи уроку: початок уроку, вивчення нового матеріалу, закріплення матеріалу, формування вмінь та навичок, узагальнення і систематизація, контроль знань, домашнє завдання, підсумок уроку.

На кожному етапі використовуються свої методи і прийоми.

Етап початок уроку може містити такі прийоми: інтелектуальна розминка, просте опитування, метод «Так-ні», «Здивуй!», «Світлофор» тощо.

Етап вивчення нового матеріалу: захоплива мета, питання до тексту, «Прес-конференція», «Спіймай помилку», ділова гра «Точка зору» тощо.

Етап закріплення матеріалу, формування вмінь та навичок: «Спіймай помилку», навчально-мозковий штурм, гра-тренінг тощо.

Етап узагальнення і систематизації: «Своя опора», ділова гра «Точка зору», «Так-ні!», «Зразкова відповідь», повторення з контролем, повторення з розширенням, власні приклади, «Так-ні!» тощо.

Етап контроль знань: «Світлофор», опитування ланцюжком, програмове опитування (тестування), ідеальне опитування (самооцінювання), фактологічний диктант, вибіркового контролю тощо.

Етап домашнє завдання: завдання за рівнями (обов'язкове, тренувальне, творчі завдання), особливі завдання (тільки учням з високим рівнем знань), ідеальне завдання (учень сам обирає завдання).

Етап підсумок уроку: опитування-підсумок, роль «Психолог» тощо.

Конструктор уроку						
Початок уроку Аналіз опорних завдань учнів						
Вивчення нового матеріалу						
Закріплення матеріалу. Формування вмінь і навичок						
Узагальнення та систематизація знань						
Контроль знань						
Домашнє завдання						
Підсумок уроку						

В кожному рядку таблиці вчитель вписує ті прийоми, які будуть потрібні йому на конкретному уроці.

Зараз ми з вами розглянемо декілька із вище перерахованих способів роботи на уроці більш детально.

«Здивуй!»

Всім відомо, що ніщо так не привертає увагу і не стимулює роботу як здивування. Завжди можна знайти такий кут зору, при якому навіть звичайне стає дивовижним. На початку уроку дуже важливо зацікавити учнів, дати можливість зрозуміти, що сьогодні ми дізнаємося щось не звичайне. Наприклад, найдовшими українськими чоловічими іменами є Максиміліан, Пантелеймон. П. Калнишевський народився у XVII столітті, а помер у XIX столітті.

Прес-конференція

Учитель ціле направлено не повністю розкриває тему, а дає учням можливість поставити запитання до теми і знайти на них відповіді. Вчитель підбирає ілюстрації до теми і готує декілька питань, що допоможуть учневі зорієнтуватися, а далі робота над постановкою запитань і відповідями на них.

«Лови помилку»

Пояснюючи матеріал учитель цілеспрямовано допускає помилки. Спочатку учні про це попереджаються, іноді їм можна інтонацією чи жестом показати «небезпечні місця». Необхідно привчати дітей реагувати на помилки умовними знаками, жестами. Заохочуйте увагу учнів. Також учень може отримати текст з навмисне допущеними помилками – нехай «попрацює вчителем». Тексти можуть бути підготовлені іншими учнями, в тому числі старшими.

Приклад. Внаслідок укладення Люблінської унії 1596 р. було утворено ВКЛ. Територія ВКЛ була поділена на князівства. А князівства на райони. В економічному плані в середині XVI ст. поширилася фільваркова система господарства. Князі і бояри активно створювали фільварки. Продукцію з фільварків збували на внутрішньому і зовнішньому ринках. Найбільшим осередком української торгівлі були базари. В деяких містах діяло Магдебурзьке право – право міст на самоврядування.

«Своя опора»

Учень сам складає власний конспект, на який потім буде опиратися під час вивчення теми чи підготовки до тематичної роботи. Одна тема повинна займати не більше ніж дві сторінки зошита.

«Повторення з розширенням»

Учень сам складає запитання до нової теми на які б він хотів знайти відповідь. За допомогою додаткової літератури, мережі Інтернет школярі знаходять потрібну інформацію.

«Опитування-підсумок»

У кінці уроку вчитель задає питання учням

1. Що було складно для розуміння?
2. Що сподобалося більше всього?
3. В якому місці уроку ви втомилися?

Фактологічний диктант

Жорстка форма роботи по перевірці знань. Від п'яти до десяти запитань. Два питання можуть бути із минулої теми на повторення. Учень отримує запитання в друкованому вигляді і ручку. Запитання мають бути чіткими і мати конкретну відповідь. Темп роботи швидкий.

На уроках історії дуже важливо навчити учнів працювати в текстах, історичними документами. А для того щоб краще зрозуміти прочитане необхідно поставити до матеріалу як можна більше запитань. Стів Джобс визначав розумна людина чи ні, по тому як вона задає запитання.

У конструкторі уроку може прописуватися етап коли учні активно працюють з запитаннями. Перш ніж перейти до роботи, школярів треба ознайомити з видами запитань. А. Гін дає таку класифікацію запитань. Вони бувають *повторювальні* (питання відповіді на які є в тексті), *уточнювальні* (питання відповіді на які можна знайти логічно подумавши, побачити «між рядків»), *дослідницькі* (в даному тексті відповіді на це питання не має, але провівши дослідження додаткової літератури її можна знайти).

Дієвим способом, що вчить задавати питання є прийом психолога і педагога Б. Блума. «Ромашка Блума» складається з шести пелюсток, кожний з яких містить певний тип запитання. Таким чином шість пелюсток, шість запитань.

Прості питання - питання відповідаючи на які, потрібно назвати факти, згадати певну інформацію «Що?», «Коли?», «Де?».

Уточнювальні питання. Вони починаються зі слів «Тобто ти говориш, що...?», «Якщо я правильно зрозумів, то...». Мета цих запитань надання учню можливості для зворотного зв'язку відносно того, що він тільки що сказав.

Пояснювальні запитання. Звичайно їх починають слова «Чому?» і направлені вони на встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

Творчі запитання. Даний тип питання включає в себе елемент умовності, прогнозування. «Що змінилося б, якби...», «Що буде, якщо?..»

Оцінювальні питання. Запитання направлені на з'ясування я критеріїв оцінки тих чи інших подій, явищ, фактів. «Як ви ставитеся до вчинків історичного діяча? », «Чим одна історична подія відрізняється від іншої?»

Практичні питання. Дані питання направлені на встановлення взаємозв'язку між теорією і практикою. «Як можна застосувати?», «Де в сучасному житті ви можете спостерігати за подібним явищем?», «Як би ви вчинили на місці історичної особистості?»

На сучасних уроках історії дуже важливо формувати в учнів життєві компетентності. Формувати завдання таким чином, щоб вони були цікавими і викликали в учнів бажання їх виконати. Такими завданнями виступають відкриті задачі і компетентнісні завдання. Відкриті задачі можуть взагалі не мати точної відповіді. Їхня головна мета навчити учнів думати, висувати креативні ідеї і знаходити рішення реальних життєвих проблем.

Приклади відкритих задач.

Шматочок ночі

Давньогрецькі вистави проходили тільки вдень і у відкритому театрі. Декорацій не було. Якщо дія вистави проходила теж вдень, то проблем не виникало. А як показати виставу, коли дія відбувається вночі?

Контрольна відповідь. Артисти виходили на сцену з запаленими факелами.

Мармуру мені...

Тисячі туристів щорічно відвідують стародавні місця. І кожен бажає взяти з собою на пам'ять кусочок минулого. Така ж ситуація склалася біля Парфенону. Його почали розтягувати по камінцю. Як зберегти реліквію?

Контрольна відповідь. Вночі на території Парфенону розкидають шматочки мармуру із кар'єру, що знаходиться поруч. А вдень цей мармур розбирають туристи в якості сувенірів.

Компетентнісні завдання

День Покрови

14 жовтня день Покрови. Вам необхідно привітати тата зі святом. А чому тільки тата?

Краєзнавчий музей

Після уроку історії, учениця 5 класу Аліна загорілася бажанням відвідати краєзнавчий музей міста. Аліна звернулася до однокласників з цією ідеєю. На наступний урок історії учні отримали завдання приготувати інформацію про історію рідного краю у XIX столітті. Допоможіть учням відвідати музей і виконати домашнє завдання.

Отже, підготовка до заняття є дуже важливою для вчителя. Ефективна попередня робота допоможе отримати максимальний результат і ваші учні будуть вам вдячні. Спосіб оформлювати конспект уроку у вигляді конструктора економить час і при цьому збільшує результативність і ефективність уроку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя / А. О. Гін. — 13-е видання. — Х. : Вид. група «Основа», 2015. — 112 с.

2. Фаер С.А. Полцарства за идею! // Серия «Библиотека Мир 2.0» / Кн. 4. Авторы-сост. С.А. Фаер, В.И. Тимохов. – М.: ВИТА-ПРЕСС, 2013. – 96 с.
3. <https://sites.google.com/site/konstruktoruroka/>
4. <https://trizway.com/art/cards/267.html>
5. <https://sites.google.com/site/konstruktoruroka/priemy-i-tehniki>

REFERENCES

1. Gin A.O. Tricks of pedagogical technique: Freedom of choice. Activity. Feedback. Ideal: Teacher's Guide / A.O.Hin. - 13th edition. - X.: View. Group "Basis", 2015. - 112 p.
2. Фаер С.А. Police for the idea! // Series "Library World 2.0" / Кн. 4. Authors-sost. SA Faer, VI Timohov - M.: VITA-PRESS, 2013. - 96 p.
3. <https://sites.google.com/site/konstruktoruroka/>
4. <https://trizway.com/art/cards/267.html>
5. <https://sites.google.com/site/konstruktoruroka/priemy-i-tehniki>

УДК 261. 7(477)

Ігор Коляда, Богдан Бацвін
Національний педагогічний
університет імені М. П. Драгоманова

РОЛЬ ПАТРІАРХА ЙОСИПА СЛІПОГО У СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ ЛЮБОМИРА ГУЗАРА ЯК МАЙБУТНЬОГО ОЧІЛЬНИКА УГКЦ

У статті І.Коляди, Б.Бацвіна «Роль Патріарха Йосипа Сліпого у становленні особистості Любомира Гузара як майбутнього очільника УГКЦ» автори висвітлити факти біографії Блаженнішого Любомира, зокрема, особистезнайомство з патріархом Йосипом Сліпим у США, період його перебування у Римі, показали впливи патріарха на формування особистісних рис характеру Л.Гузара, розкрили оцінки самого Л.Гузара щодо впливів особистості патріарха на формування його життєвих орієнтирів та духовних цінностей.

Ключові слова: Любомир Гузар, УГКЦ, Йосип Сліпий, суспільно- політичні процеси.

Коляда И., Бацвина Б. Роль Патриарха Иосифа Слепого в становлении личности Любомира Гузара как будущего главы УГКЦ.

В статье «Роль патриарха Иосифа Слепого в становлении личности Любомира Гузара как будущего главы УГКЦ» авторы раскрыли факты биографии Блаженнейшего Любомира, среди них личное знакомство с патриархом Иосифом Слепым у США, период его пребывания в Риме, показали влияние патриарха на формирование личностных черт характера Л.Гузара, раскрыли оценки самого Л.Гузара о влиянии личности патриарха на формирование его жизненных ориентиров и духовных ценностей.

Ключевые слова: Любомир Гузар, УГКЦ, Йосип Слепой, общественно- политические процессы.

Kolyada I., Batsvina B. The role of Patriarch Joseph Slipuj in the formation of the personality of Lubomyr Husar as the future head of the UGCC.

In the article by I. Kolady, B. Batsvina "The role of Patriarch Joseph Blind in the formation of the personality of Lubomyr Husar as the future head of the UGCC," the authors highlight the facts of the biographies of Blissful Lubomyr, in particular, the personal acquaintance with Patriarch Joseph Blind in the United States, the period of his stay in Rome, showed influences the patriarch on the formation of personality features of L. Husar's character, discovered the estimates of L. Husar about the influence of the personality of the patriarch on the formation of his life's landmarks and spiritual values.

Key words: Blissful Lubomyr, UGCC, Patriarch Joseph Blind, life's landmarks, spiritual values.

Актуальність. У час гострої політичної ситуації в Україні особливо важливим є пам'ятати про мораль і духовність. У кожній успішній, розвиненій державі культура та освіченість є одною з визначних запорук їхнього зростання. В час численних негараздів, протиріч між людьми, саме вони є необхідними чинниками, що сприятимуть їх подоланню. Але варто пам'ятати про особистості, які несуть людству цю іскру просвітництва. Адже вагомий внесок у розвиток культури та освіти внесли і духовні діячі. Серед них митрополит Йосип Сліпий та його наступник Любомир Гузар. У цьому контексті є дуже важливим та актуальним культурний і освітній розвиток нашого суспільства, який сприяв би подальшому утвердженню моральних та духовних цінностей.

Новизна нашого дослідження полягає у вивченні ролі та впливу патріарха Йосипа Сліпого на формування особистості Любомира Гузара

Вивченню життєвого шляху Блаженнішого Любомира Гузара присвячено роботи: А. Аржаковського, В. Чистуха, К. Щоткіної.

У становленні Любомира Гузара як верховного архієпископа велику роль відіграв патріарх Йосип Сліпий, з яким він познайомився наприкінці 1960-х років XX ст. в США. Спілкування з владикою сильно вплинуло на подальші орієнтири в житті о. Любомир Гузара.